

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów	11
Wykaz powołanych aktów prawnych.....	15
Od autorów.....	21
Rozdział 1	
Zagadnienia wstępne (Wojciech Brzozowski)	25
1. Prawo podmiotowe i pojęcia pokrewne	26
2. Prawa i wolności	29
3. Idea praw człowieka	31
4. Generacje praw człowieka	33
5. Podmioty praw człowieka	35
6. Adresaci praw człowieka	40
7. Granice i ograniczenia praw człowieka.....	41
8. Efekt mrozący	47
9. Derogacja zobowiązań z zakresu praw człowieka	47
10. Prawa człowieka a rządy prawa.....	48
Rozdział 2	
Krajowy system ochrony praw człowieka i obywatela (Marcin Wiącek).....	51
1. Uwagi wstępne	52
2. Sądy.....	52
3. Trybunał Konstytucyjny	61
4. Trybunał Stanu	67
5. Rzecznik Praw Obywatelskich i inne organy rzecznikowskie.....	69
Rozdział 3	
Regionalne systemy ochrony praw i wolności (Adam Krzywoń)	75
1. Uwagi wstępne	76
2. Europejski system ochrony praw i wolności – Rada Europy	76
2.1. Rada Europy	76

2.2. Europejska Konwencja Praw Człowieka	78
2.3. Ewolucja mechanizmów Europejskiej Konwencji Praw Człowieka.....	79
2.4. Prawa i wolności zagwarantowane w Europejskiej Konwencji Praw Człowieka oraz zasady przewodnie	81
2.5. Europejski Trybunał Praw Człowieka.....	86
2.6. Skargi międzypaństwowe oraz skargi indywidualne	87
2.7. Postępowanie przed Europejskim Trybunałem Praw Człowieka	91
2.8. Wyroki Europejskiego Trybunału Praw Człowieka.....	93
2.9. Inne konwencje Rady Europy	96
3. Europejski system ochrony praw i wolności – Unia Europejska.....	100
3.1. Unia Europejska a prawa jednostki	100
3.2. Karta Praw Podstawowych	101
3.3. Przystępowanie Unii Europejskiej do Europejskiej Konwencji Praw Człowieka	104
4. Pozaeuropejskie systemy ochrony praw człowieka	106
4.1. System międzyamerykański	106
4.2. System afrykański	107

Rozdział 4

Uniwersalny system ochrony praw człowieka (Wojciech Brzozowski)	109
1. U źródeł uniwersalnego systemu ochrony.....	110
2. Powszechna Deklaracja Praw Człowieka.....	113
3. Od Deklaracji do Paktów	115
4. Mechanizmy kontrolne Paktów	118
5. Inne traktaty w systemie ONZ	122
6. Nowe organy ochrony praw człowieka.....	124

Rozdział 5

Godność człowieka, prawna ochrona życia, zakaz maltretowania (Adam Krzywoń)	127
1. Godność człowieka.....	127
1.1. Godność osobowa i godność osobowościowa	127
1.2. Cechy godności człowieka	129
1.3. Socjalny wymiar godności człowieka.....	131
2. Prawo do ochrony życia.....	132
2.1. Bezwzględny zakaz stosowania kary śmierci.....	132
2.2. Początek i koniec prawnej ochrony życia.....	134
2.3. Ograniczenia prawa do ochrony życia	137
2.4. Planowanie akcji z użyciem siły	138
2.5. Ochrona życia przed atakami ze strony osób trzecich	140
2.6. Proceduralny aspekt prawa do ochrony życia.....	142
3. Zakaz maltretowania	143

3.1. Treść i podstawy zakazu maltretowania.....	143
3.2. Absolutny charakter zakazu maltretowania	144
3.3. Test ścisłej konieczności użycia siły.....	145
3.4. Tortury	148
3.5. Maltretowanie wynikające z warunków panujących w zakładach karnych	149
3.6. Inne przypadki maltretowania.....	152

Rozdział 6

Wolność osobista i odpowiedzialność jednostki (Marcin Wiącek)	155
1. Wolność osobista	156
2. Zasada <i>ne bis in idem</i>	163
3. Zakaz karania bez podstawy prawnej	166

Rozdział 7

Prawo do sądu i rzetelnego procesu sądowego (Marcin Wiącek)	175
1. Treść i ograniczenia prawa do sądu	176
2. Uprawnienia składające się na prawo do sądu	177
3. Postępowanie sądowe w sprawach karnych.....	186

Rozdział 8

Prawo do prywatności (Wojciech Brzozowski)	189
1. Źródła prawa do prywatności.....	190
2. Tożsamość człowieka	192
2.1. Tożsamość rodzinna	192
2.2. Tożsamość płciowa i orientacja seksualna.....	195
3. Autonomia człowieka.....	198
3.1. Płodność człowieka	198
3.2. Autonomia informacyjna	201
3.3. Inne aspekty autonomii jednostki	205
4. Prawo do ochrony czci i dobrego imienia.....	207
5. Prawo do ochrony życia rodzinnego	209
6. Tajemnica komunikowania się	213
7. Nienaruszalność mieszkania	216

Rozdział 9

Wolność myśli, sumienia i religii (Wojciech Brzozowski)	219
1. Konstrukcja prawna.....	220
2. Przekonania podlegające ochronie	223
3. Czynności kultowe	225
4. Symbole i ubiór religijny	228
5. Nauczanie religii i wychowanie religijne dzieci	231

6. Inne formy uzewnętrzniania przekonań religijnych.....	234
7. Ochrona uczuć religijnych	238
8. Status wspólnot religijnych i światopoglądowych	240

Rozdział 10

Wolność wypowiedzi (Adam Krzywoń)	245
1. Uwagi wstępne	245
2. Indywidualny i zbiorowy aspekt wolności wypowiedzi.....	246
3. Forma i treść wypowiedzi	248
4. Wypowiedź polityczna oraz debata w sprawach publicznych	250
5. Wolność twórczości artystycznej i swoboda badań naukowych	254
6. Autor wypowiedzi	256
7. Status osoby, do której odnosi się wypowiedź	257
8. Ograniczenia wolności wypowiedzi.....	262
9. Wolność wypowiedzi a ochrona pamięci historycznej.....	267

Rozdział 11

Wolność zgromadzeń i zrzeszania się (Marcin Wiącek).....	271
1. Wolność zgromadzeń.....	271
1.1. Podstawy prawne i treść wolności zgromadzeń	271
1.2. Pojęcie i cechy zgromadzenia	273
1.3. Wymóg pokojowości zgromadzenia.....	275
1.4. Wolność organizowania zgromadzeń	276
1.5. Wolność uczestniczenia w zgromadzeniach	281
2. Wolność zrzeszania się	283
2.1. Podstawy prawne i treść wolności zrzeszania się	283
2.2. Pojęcie i rodzaje zrzeszeń	284
2.3. Ograniczenia wolności zrzeszania się	286

Rozdział 12

Zasada równości i zakaz dyskryminacji (Adam Krzywoń)	291
1. Podstawy prawne zasady równości i zakazu dyskryminacji.....	292
2. Treść zasady równości.....	294
3. Równość jako tzw. metaprawo	299
4. Równość w stanowieniu prawa i w jego stosowaniu	301
5. Odstępstwa od zasady równości.....	302
6. Równość kobiet i mężczyzn	304
7. Zakaz dyskryminacji.....	307

Rozdział 13

Wybrane prawa gospodarcze, społeczne i kulturalne (Marcin Wiącek)	313
1. Prawo do własności i innych praw majątkowych	314

1.1. Podstawy prawne i treść prawa do własności.....	314
1.2. Ograniczenia prawa do własności.....	315
1.3. Odebranie prawa do własności.....	316
1.4. Ochrona praw majątkowych innych niż prawo do własności	318
2. Wolność działalności gospodarczej.....	320
2.1. Podstawy prawne i treść wolności działalności gospodarczej.....	320
2.2. Ograniczenia wolności działalności gospodarczej.....	322
3. Prawo do ochrony zdrowia	325
3.1. Podstawy prawne i treść prawa do ochrony zdrowia.....	325
3.2. Uprawnienia składające się na prawo do ochrony zdrowia	326
4. Prawo do nauki	329
4.1. Treść i znaczenie prawa do nauki	329
4.2. Zagadnienia szczegółowe	331
5. Prawo do kultury	333
6. Prawa pracownicze.....	335
6.1. Podstawy prawne ochrony praw pracowniczych.....	335
6.2. Praca i pracownik.....	337
6.3. Indywidualne prawa pracownicze	338
6.4. Zbiorowe prawa pracownicze	339
7. Prawo do zabezpieczenia społecznego	339